

วัดใหญ่สุวรรณาราม

ชื่อแหล่ง วัดใหญ่สุวรรณาราม
ที่ตั้ง ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
เส้นทางเข้าสู่แหล่ง จากศาลากลางไปตามถนนราชวิถี ข้ามสะพานเทศบาลเข้าถนนมาตยวงศ์ เลี้ยวซ้ายเข้าถนนพงษ์สุริยา ประมาณ 200 เมตร วัดอยู่ทางขวา
สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
สภาพภูมิศาสตร์ ที่ราบ
แหล่งน้ำ แม่น้ำเพชรบุรี
ประวัติ วัดใหญ่สุวรรณาราม เดิมเรียกกันว่า **วัดน้อยปากใต้** หรือ **วัดน้อยปากขี้ใต้** หรือ **วัดนอกปากใต้** เนื่องจากเคยมีวัดอีกวัดหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้กันโดยอยู่ทางทิศใต้ (ปัจจุบันเป็นที่ศาสนสมบัติหลังเรือนจำจังหวัดเพชรบุรี) ชื่อ **วัดไผ่โก่งเตี้ย** ซึ่งคล้องจอง กับชื่อ **วัดนอกปากขี้ใต้** หรือ **ปากใต้** ต่อมาวัดไผ่โก่งเตี้ยเปลี่ยนชื่อเป็นวัดหัวสนามก่อนร้าง วัดนอกก็คงเปลี่ยนเป็นวัดน้อยและสร้อยวัดคงได้จากการที่วัดนี้ตั้งอยู่ด้านใต้ของแม่น้ำเพชรบุรี เพราะแต่เดิมแนวของแม่น้ำเพชรบุรีผ่านวัดนี้ไปตามแนววัดวิหาร วัดไตรโลกย์ก่อนที่ทางน้ำจะไหลลงไปทางใต้และแยกสาขาไปออกทางบางจาก และที่เป็นแม่น้ำใหญ่ไปออกปากอ่าวบ้านแหลม

สาเหตุที่ได้ชื่อว่าวัดใหญ่คงเป็นเพราะมีบริเวณกว้างขวางใหญ่โต ภายหลังพระสุวรรณมุนี (ทอง) ได้มาปฏิสังขรณ์วัดนี้ แล้วคงเปลี่ยนชื่อวัดใหม่ ตามสมณศักดิ์ว่าวัดสุวรรณาราม แต่ชาวบ้านยังคงเรียกวัดใหญ่อยู่ ทำให้มีการเรียกรวมกันว่าวัดใหญ่สุวรรณาราม

เมื่อพิจารณาจากโบราณวัตถุสถานสำคัญ ๆ ในวัดแล้วอย่างน้อยน่าจะเป็นวัดที่มีมาแล้วตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแต่จะสร้างมาตั้งแต่เมื่อใดไม่ปรากฏ และคงได้รับการปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยสมเด็จพระเจ้าเสือ โดยพระสุวรรณมุนี (สังฆราชแดงโม) ซึ่งเป็นชาวเพชรบุรีและเคยมาอยู่ในวัดนี้และบรรพชาเป็นสามเณรก่อนจะขึ้นไปอยู่กรุงศรีอยุธยา และคงได้รับการปรับปรุงมาโดยตลอด ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์โปรดให้เป็นอารามหลวง ปรากฏหลักฐานในราชกิจจานุเบกษา ร.ศ. 128 ความว่า “วันที่ 16 กันยายน 2452 เสด็จพระราชดำเนินขึ้นบนพระนครคีรี โปรดฯ ให้พระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่บางวัดเข้าเฝ้าพระราชทานพัสดุและโปรดฯ ให้ยกวัดใหญ่เป็นวัดหลวงอีกวัดหนึ่ง” และในสมัยของพระองค์ได้เสด็จทอดพระเนตรวัดใหญ่หลายครั้ง และเคยพระราชทานเงินปฏิสังขรณ์วัดนี้ด้วย มีข้อความอยู่ในพระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสสมณชลธาราบุรี ร.ศ. 128 (พ.ศ. 2452) ตอนหนึ่งว่า “...ที่เพื่อพรรณาถึงเรื่องวัดใหญ่ลงไว้นี้พระเหตุที่เห็นไม่มีผู้ใดขอขมื่ออย่างละเอียดชนิดนี้แล้วเห็นเป็นอย่างเก่าเร่ร่ำไป คงไม่มีผู้ใดสามารถที่จะคิดปฏิสังขรณ์ จึงได้ว่าไว้เสีย พอให้มีจดหมายลงไว้ว่าของดีมีอยู่ในวัดนั้น ได้ถวายเงินไว้สำหรับปฏิสังขรณ์ 20 ซึ่ง ครั้งก่อนก็ได้เคยออกช่วยมาก ๆ เช่นนี้...”

หลักฐานทางด้านโบราณคดี

1. **อุโบสถ** เป็นสถาปัตยกรรมทรงไทยก่ออิฐถือปูน ขนาดยาว 6 ห้อง กว้าง 3 ห้อง ฐานอุโบสถยกพื้นสูง 60 เซนติเมตร เป็นฐาน 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นฐานเขียง ซึ่งเป็นที่ตั้งของฐานเสมา ชั้นที่ 2 เป็นฐานบัวคว่ำ พื้นปูด้วยกระเบื้องดินเผา ฐานชั้นนี้เป็นที่ตั้งของเสาพาไล รับเชิงชาย ผนังด้านนอกทั้งทางด้านเหนือและด้านใต้ เป็นเสาเหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองทุกต้น บัวหัวเสาเป็นบัวแฉกปูนปั้น มีบันไดที่ด้านหน้าและด้านหลัง ด้านละ 2 ทาง ซึ่งตรงกับประตูด้านข้าง ฐานอาคารภายนอกเป็นฐานบัว มีลักษณะอ่อนโค้ง

ผนังด้านข้างไม่มีช่องหน้าต่าง มีเสาอิงทุกห้อง เสาอิงตรงมุมทั้ง 4 มีบัวหัวเสา แต่เสาอิงที่ผนังด้านข้างไม่มีบัวหัวเสา

ผนังด้านหน้า (ทิศตะวันออก) เจาะประตู 3 ช่อง ประตูกลางจะมีขนาดใหญ่กว่า และตั้งอยู่สูงกว่าประตูทั้งสองข้าง ผนังด้านหลัง เจาะประตู 2 ช่อง ช่องประตูเป็นแบบเรียบไม่มีการตกแต่ง บานประตูเป็น

แผ่นไม้สักหนา ด้านนอกทาสีแดง ด้านในมีภาพเขียนรูปทวารบาล เสาอิงที่ผนังด้านหน้ามีบัวหัวเสาและลายรัดเกล้า แต่เสาอิงด้านหลังไม่มีลายรัดเกล้า

เครื่องบนหลังคา เป็นหลังคาทรงจั่ว 2 ชั้น ไม่มีมุข มุงด้วยกระเบื้องกาบูกี้ ผนังหลังคามีด้านละ 3 ตับ ประดับด้วยกระเบื้องชิงชายทุกชั้น จั่วด้านหน้าประดับด้วยช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ประดับกระจกลี ผนังด้านตะวันออกประดับลวดลายปูนปั้น มีรูปครุฑอยู่ตรงกลางวงล้อมด้วยลายกระหนกก้านขด ผนังด้านตะวันตก ปั้นเป็นรูปเทพช่อสุร ล้อมรอบด้วยกระหนกเปลว

เสมาจำหลักจากหินทรายแดงเนื้อละเอียด ขนาด 36 x 65 x 11 เซนติเมตร ตั้งอยู่บนฐานเขียงของพระอุโบสถครึ่งหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเลยออกไปบนลานประทักษิณ ฐานเสมาก่ออิฐถือปูนทรงสูงเป็นรูปฐานสิงห์ มีบัวกลุ่มรองรับเสมาอีกชั้นหนึ่ง

ลักษณะภายในอาคาร เป็นอาคารโถงมีเสารายรองรับน้ำหนักเครื่องบนหลังคา 2 แถว แถวละ 5 ต้น แบ่งความกว้างของอาคารเป็น 3 ตอน ตอนกลางกว้างกว่าด้านข้าง 2 เท่า เสาในประธานเป็นเสาเหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองก่ออิฐถือปูนมีบัวหัวเสาเป็นบัวโกล แต่เสานางแบบเป็นบัวแฉก ตัวเสาในประธานทาสีแดง ปิดทองลายฉลุ หรือลายปิดแบบ 5 คู่ แต่ละคู่ประดิษฐ์ลายแตกต่างกันออกไป มีการเปลี่ยนลายกรวยเชิงทุกคู่เหนือขึ้นไปเป็นลายพุ่มข้าวบิณฑ์

เพดานเป็นไม้ตารางตรงส่วนที่ตัดกันทำเป็นดอกสี่กลีบ ตรงกลางเป็นลายปิดทองรูปเทวดาพื้นทาสีแดง เพดานห้องที่ประดิษฐานพระประธานประดับไม้จำหลักเป็นลายกรอบแว่นย่อมุมไม้สิบสองตรงกลางเป็นดาวดวงใหญ่ และมีดาวเล็กล้อมสิบดวง ตลอดชายล่างเปิดให้เห็น กลอน แปะ ที่จัดวางไว้เป็นระเบียบ

ผนังภายในอุโบสถทั้งสี่ด้าน เขียนจิตรกรรมสีฝุ่น *ผนังด้านหน้าพระประธาน* ผนังที่ระหว่างเสาในประธานซึ่งเป็นเสานางแบบ เขียนเป็นเรื่องพุทธประวัติ ตอนมารผจญ ผนังนอกเสาประธานเหนือช่องประตูด้านซ้ายและขวา เขียนเป็นลายพันธุ์พฤกษาจนถึงฝ้าเพดาน หลังบานประตูเขียนเป็นรูปเทพทวารบาลยืนหันให้เห็นด้านหน้า สวมมงกุฎทรงเทริดแบบมงกุฎพระพุทธรูปทรงเครื่องสมัยอยุธยา

ผนังด้านหลังพระประธาน ผนังที่ระหว่างเสาในประธาน ซึ่งเป็นเสานางแบบเขียนลายพุ่มข้าวบิณฑ์ ผนังนอกเสาประธานเหนือช่องประตูด้านหลัง ซ้าย ขวา เขียนลายพันธุ์พฤกษาจนถึงฝ้าเพดาน

ผนังด้านทิศเหนือและทิศใต้ เขียนเป็นรูปเทพชุมนุม 5 ชั้น เป็นแถวนั่งพนมมือหันหน้าเข้าหาพระประธานพื้นหลังเทพชุมนุมจะเน้นด้วยสีแดงเป็นเส้นสีนเทา แบ่งกันพื้นที่สีแดงที่เป็นตัวภาพ พื้นที่สีขาวซึ่งเป็นสีของร่องพื้น และเขียนเป็นลายพันธุ์พฤกษา เว้นจังหวะช่องไฟอย่างสวยงาม นอกจากจะมีเส้นสีนเทาเป็นตัวกั้นระหว่างตัวภาพกับตัวลายพันธุ์พฤกษาแล้วแต่ละชั้น ยังมีลายเส้นลวดเป็นตัวแบ่งระหว่างชั้นของเทพชุมนุม ลายเส้นที่คั่นแต่ละชั้น มีการออกแบบสร้างรูปและสร้างลายสืบเนื่องต่อกันไป โดยไม่ซ้ำกันเลย

พระประธานในอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 2.20 เมตร ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชี ทรงสูง ลักษณะเป็นฐานสิงห์ ประดับลวดลายปูนปั้น ปิดทองประดับกระจกลี นอกจากนี้ด้านหน้าพระประธาน แถวแรกมีพระพุทธรูปปางมารวิชัย 3 องค์ เรียงกัน และมีพระพุทธรูปยืนแทรกอยู่อีก 2 องค์ แถวถัดมามีพระพุทธรูปปางสมาธิ 2 องค์ ก็มีรูปหล่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเครื่อง (พุก) ด้านใต้มีพระพุทธรูปปางมารวิชัย 3 องค์ เรียงกัน แต่องค์กลางเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่อง ประดิษฐานอยู่บนแท่นสูง ด้านหลังพระประธานมีพระพุทธรูปนั่ง 3 องค์ พระพุทธรูปองค์ใหญ่หล่อด้วยโลหะ ประดิษฐานอยู่บนแท่น หน้าตักกว้าง 140 เซนติเมตร พระบาทเบื้องขวามี 6 นิ้ว ว่ากันว่า ได้จากวัดหัวสนามซึ่งเป็นวัดร้างอยู่ด้านหลังทางด้านทิศใต้ของวัดใหญ่ 2 ข้าง มีพระพุทธรูปปางห้ามญาติ พระพุทธรูปปางมารวิชัย และพระพุทธรูปยืนปางห้ามสมุทร

ด้านหน้าพระประธานในอุโบสถ เคยมีพระพุทธรูปสำคัญ 2 องค์ คือพระพุทธรูปเขียงแสน หน้าตักกว้าง 80 เซนติเมตร อีกองค์หนึ่งเป็นพระคันธารราษฎร์นั่งขัดสมาธิเพชร ปางแสดงธรรมเทศนาทำจีวรแบบเงินปนไทย หน้าตักกว้าง 55 เซนติเมตร สมัยอยุธยา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยอัญเชิญไปไว้ในพระนครขณะทรงผนวช ต่อมาจึงโปรด ฯ ให้เชิญกลับมาอยู่ที่เดิม กับทางด้านหลังพระประธานเคยมีพระ

สกุลช่างนครศรีธรรมราชอีก 1 องค์ หน้าตักกว้าง 74 เซนติเมตร พระพุทธรูปสำคัญทั้ง 3 องค์ ปัจจุบันทางวัดนำไปรักษาไว้ที่อื่น เพราะเกรงถูกโจรกรรม

2. ระเบียงคดหรือศาลาราย ตั้งล้อมรอบอุโบสถมีลักษณะเป็นหลัง ๆ ไม่ยาวติดต่อกันตลอด มีทั้งหมด 8 หลัง ก่ออิฐถือปูน มีพนักเตี้ย ๆ กัน ด้านหลังทึบ ด้านหน้าเปิดโล่ง มีเสารับน้ำหนักเครื่องบนหลังคาซึ่งเป็นทรงจตุรมุข ซ้อน 2 ชั้น ปัจจุบันมุงด้วยกระเบื้องเคลือบหางมน ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ระเบียงคดด้านหน้าอุโบสถ (ทิศตะวันออก) หลังคาทรงจั่วมีมุขตรงกลาง มีขนาดใหญ่กว่าด้านอื่น ๆ หน้าบันเป็นไม้จำหลัก ทางทิศตะวันตกเป็นรูปช้างเอราวัณ ตรงกลางกลายเป็นแท่นลอยตั้งแจกันปกรูปดอกท้าวหน้า 3 ดอก แต่แจกันถูกขโมยไป ภายในมุขประดิษฐานเจดีย์จุฬามณี เป็นเจดีย์ขนาดเล็กหล่อด้วยโลหะดีบุกผสม สูง 1.5 เมตร ตั้งอยู่บนฐานบัวปูนปั้น

ทุกหน้าบันระเบียงประดับลวดลายปูนปั้นรูปเครือเถา มีสัญลักษณ์เลข 5 ไทย อยู่เหนือพระขรรค์ที่วางอยู่บนพาน เหนือขึ้นไปมีมหาพิชัยมงกุฏ เบื้องบนเป็นฉัตรศรี (คงหมายถึงรัชกาลที่ 5 ที่ทรงโปรดปรานวัดใหญ่ฯ และทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ พระราชทานทรัพย์ และเสด็จมาหลายครั้ง) มีหน้าบันหนึ่งเลข 5 ที่อยู่บนพานเขียนกลับด้านหน้าเป็นด้านหลัง

ระเบียงคดมีประตูทางเข้า 4 ทิศ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปโลหะ ปางต่าง ๆ จำนวน 116 องค์ โดยประดิษฐานอยู่บนฐานที่อยู่ชิดผนัง

3. ศาลาการเปรียญ ตั้งอยู่ด้านหลังอุโบสถ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก เป็นศาลาขนาด 10 ห้อง ยาว 15 วา (29.90 เมตร) กว้าง 5 วา (9.60 เมตร) หลังคาลาดสองชั้น มีมุขออกมา 2 ด้าน ทำไม้เหมือนกัน โดยด้านตะวันตกทำเป็นจั่ว 2 ชั้น ชั้นล่างมีเสารองรับแบบที่เรียกว่ามุขประเจ็ดมีหลังคาในประธาน 1 ตับ และมีปีกนกลาดลงมาอีกด้านละ 3 ตับ มุงด้วยกระเบื้องกาบกล้วย แล้วฉาบปูนทับโดยตลอด เชิงชายหลังคาประดับกระเบื้องดินเผาแบบกระเบื้องหน้าอุด มีลวดลายต่าง ๆ หลังคาเคยพังลงมา ทางวัดได้หากระเบื้องตามวัดร้างต่าง ๆ มาบูรณะไว้แบบเดิม

หน้าบันศาลา เป็นลายกระหนกช่อหางโต หน้าบันมุขประเจ็ดมีสาหร่ายรวงผึ้ง หัวนาครประดับอยู่อย่างสวยงาม

ทวยรองรับปีกนก มี 34 ตัว จำหลักลายจากไม้ทั้งแผ่นเป็นทวยแบบที่เรียกว่าทวยหน้าตักแตน

ฝาเป็นฝาปะกน ด้านนอกเดิมเป็นลายทองทั้งหมด แต่ทาสีแดงทับเสียแล้ว กระจิงพริ้งที่ตั้งฝาห้อง แปลกกว่าที่อื่น ด้านบนแกะเป็นกระจิงปฏิญาณขนาดใหญ่ ด้านล่างลอกเป็นบัวลึกลงในเนื้อไม้ลายกระจิงพริ้งแต่ละตัวไม่ซ้ำกัน ของเดิมด้านเหนือ จำนวน 119 ตัว บางตัวยังมีกระจิงสีที่ประดับตัวกระจิงให้เห็นอยู่บ้าง ทางด้านใต้ทำขึ้นใหม่ (เมื่อปี พ.ศ. 2524)

ฝาด้านข้างมีหน้าต่างด้านละ 9 ช่อง ทางด้านทิศเหนือมีหน้าต่างพิเศษ 2 บาน ทำเป็นหน้าต่างโค้ง คงจะออกแบบเป็นพิเศษสำหรับเป็นที่ประทับของผู้สูงศักดิ์

ด้านหน้าและด้านหลัง มีชานสกัด มีบันไดปูนรูปครึ่งวงกลม สุดด้านหน้าท้ายชานมีบันไดทำรูปอศวมัจฉามีหัวเป็นม้าส่วนลำตัวและหางมีเกล็ด ครีบลายปลา แต่ถูกขโมยไปเมื่อปี พ.ศ. 2518 มีประตู 5 ประตู ทางด้านหลัง 2 ประตู ด้านหน้า 3 ประตู สำหรับด้านหน้าประตูตรงกลางยกพื้นออกมาจับบันไดขึ้นจากชาน ขนาดใหญ่กว่า ประตูเล็ก 2 ข้าง เสาประตูเป็นเสาไม้กลึงยอดเรียวยาวเล็ก คล้ายปล้องไฉน ปิดทอง บานประตูใหญ่ใช้ไม้ขนาดใหญ่ จำหลักลวดลายก้านชดหางโต ปลายก้านลายเป็นรูปหงส์ คชสีห์ ราชสีห์ สอดแทรกด้วยพันธุ์ไม้ และยังมีสัตว์ จำพวก ลิง กระรอก นกจับตามก้านลาย บานประตูซ้ายขวาทำลายไม้เหมือนกัน ออกเลาแกะเป็นลายรักร้อยตลอดไม่มีนม เชิงประตูเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ มีรูปสัตว์แสดงกิริยาต่าง ๆ

บานประตูเคยถูกซ่อมปิดทองทับมาหลายครั้ง กระจิงสีฟ้าที่ปิดพื้นชั้นในหลุดร่อน กรอบประตูเซาะร่องลึกลายร่อง ยอดเป็นซุ้มเรือนแก้ว เหมือนกันทั้ง 3 ช่อง ปิดทอง ประตูกลางตรงมุมบนของกรอบประตูออกลายกระหนกไว้ทั้ง 2 มุม

ที่บ้านประตูกกลางด้านขวามีรอยคล้ายถูกของมีคมฟันทะเล

ที่ฝาผนังภายในศาลาการเปรียญ มีภาพจิตรกรรมสีฝุ่นผสมกาว สภาพลบเลือนมากเขียนเป็นภาพเทพชุมนุม เทพทวารบาล ภาพชีวิตสัตว์ต่าง ๆ เช่น นก ช้าง กวาง เสือ เป็นต้น

กระดานกรตอนบนสุดเขียนภาพเทพและวิทยากร กำลังแหะ ที่ฝาด้านข้างเขียนช่องละ 2 องค์ ฝาด้านหน้ามี 2 ช่อง เขียนช่องละ 3 องค์

ภาพส่วนใหญ่ แสดงชีวิตและธรรมชาติของนก สัตว์นานาชนิด ตลอดถึงพันธุ์พฤกษากะดานกรผนัง 1 ช่อง เขียน 1 ภาพ การวางองค์ประกอบภาพลักษณะคล้ายกับการเขียนภาพของจีน

ด้านหลังบานหน้าต่างเขียนภาพเทพทวารบาล ยืนประนมมืออยู่ได้ฉัตร 3 ชั้น เหนือฉัตรกันด้วยเส้นพินปลา

บานประตูขวาที่ฝาด้านหน้า เขียนภาพเทพทวารบาลคู่เดียว

ภายในศาลาเป็นศาลาโถง มีเสาจำนวน 14 ต้น เป็นเสาแปดเหลี่ยม เสาในประธานปิดทองลายฉลุ ตลอดทั้งเสา ลายคล้ายกันเป็นคู่ ๆ ไม่ซ้ำกัน เฉพาะเสาคู่ที่ 4 เสาแต่ละต้นมีลาย 2 แบบ กล่าวกันว่าศาลาเดิมนั้นเป็นท้องพระโรงโดยมีฝากั้นตรงเสาคู่นี้แบ่งเป็นชั้นนอกกับชั้นใน

เครื่องบนหลังคา ทั้งชื่อ แป กลอน เขียนลายตลอดทุกชั้น

บนศาลามีโบราณวัตถุสำคัญ 3 ชิ้น ได้แก่

ธรรมาสน์ (หลังเก่า) เป็นไม้จำหลัก ทรงบุษบก ฐานสิงห์อ่อนโค้ง ประดับด้วยกระหนกแข็งสิงห์ และกระจิงมุมทั้ง 4 เป็นเสารองรับยอดบุษบกติดทวย ทำพนักล้อม 3 ด้าน เว้นไว้ 1 ด้าน สำหรับเป็นทางเข้า รอบพนักประดับด้วยกระจิงขนาดใหญ่ สลักลวดลายงดงาม ยอดบุษบก 3 ชั้น ตัวลายสำคัญ จะลงรักปิดทองประดับกระจกสี

ธรรมาสน์ (หลังใหม่) เป็นไม้จำหลักปิดทอง ประดับกระจกสี รูปบุษบกย่อมุมไม้สิบสอง ฐานสูงชั้นล่างเป็นหน้ากระดาน 2 ชั้น ฐานสิงห์ถัดขึ้นไปเป็นชั้นแยก 3 ชั้น ทางขึ้นอยู่ด้านทิศใต้ มีพนักเตี้ย ๆ กันด้วยเสาหัวเม็ดที่มุมย่อแต่ละมุมของฐานเชิงพนัก ประดับด้วยกระหนกกาบมีสาหร่ายรวงผึ้ง ยอดบุษบกมี 5 ชั้น แต่ละชั้นประดับซุ้มรังไก่อ

รอยพระพุทธรูปบาทจำลอง สำริด ยาว 3 ศอก กว้าง 1 ศอก (150 x 50 เซนติเมตร)

108 สันนิษฐานว่าเป็นรอยพระพุทธรูปสมัยอยุธยา

4. **เจดีย์** ทรงกลม 2 องค์ ขนาดไม่ใหญ่นัก อยู่ทางด้านหน้าพระอุโบสถ โดยอยู่ตรงทางเข้าด้านละองค์ทำเป็นซุ้มยื่นออกมาจากแนวระเบียง แล้วสร้างเป็นกำแพงแก้วล้อมรอบเจดีย์ทั้ง 2 องค์

ปรากฏย่อมุมไม้สิบสอง ขนาดย่อมจำนวน 1 องค์ ตั้งอยู่ด้านหน้าอุโบสถ ฐาน 2 ชั้น มีคูหาชั้นละ 4 คูหา

เจดีย์ทรงกลม 1 องค์ ขนาดย่อม องค์ระฆังมีสังวาลพาด

5. **หอไตร** จำนวน 2 หลัง

หอไตรหลังเก่า ตั้งอยู่กลางสระน้ำ เป็นอาคารทรงไทยชั้นเดียว มี 3 เสาในแนวกลางอาคารตามแนวยาว ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษ ฝาปะกน หลังคาทรงจั่วยอดแหลม ปัจจุบันมุงกระเบื้องเกล็ดเต่า มีสะพานทอดจากริมสระไปยังหอไตร ทางด้านข้าง (ทางด้านทิศเหนือของหอไตร) ปัจจุบันไม่ได้เก็บหนังสือ แต่มีไม้แกะเป็นรูปยักษ์เรียกกันว่า ไอ้ดำ ไอ้แดง กับรูปสิงห์โตอยู่ข้างใน

หอไตรหลังใหม่ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2470 เป็นอาคารทรงไทย 2 ชั้น ชั้นบนมี 4 ห้องเป็นโถงหน้าหลัง 2 ห้อง มีระเบียงเดินได้รอบ หลังคาซ้อน 2 ชั้น ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ชายหลังคาประดับด้วยไม้ฉลุโดยรอบเป็นรูปกระจิง หน้าบันไม้จำหลักรูปลายเทพนมอยู่คนละด้าน มีทวยหน้าตักแดนรองรับชายคาปีกนก ห้องชั้นบนมีตู้บรรจุหนังสือผูกใบลาน หลายตู้ ชั้นล่างปล่อยโล่ง มีฝาปะกนปิด 3 ด้าน ประดับฝาดด้วยตัวหนังสือคำโคลงสี่สุภาพ มีประมาณ 80 บท

ภาพประกอบ :

สภาพทั่วไปภายในวัดใหญ่สุวรรณาราม

พระประธานภายในพระอุโบสถวัดใหญ่สุวรรณาราม

ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถวัดใหญ่สุวรรณาราม เป็นเทพชุมนุม 5 ชั้น

ภาพทวารบาลบนบานประตูพระอุโบสถ

หน้าบันระเบียงคต ล้อมรอบอุโบสถ ประดับปูนปั้นลายเครือเถา
มีสัญลักษณ์ เลขห้า อยู่เหนือพระซรีที่วางบนพาน

ศาลาการเปรียญ วัดใหญ่สุวรรณาราม เป็นเรือนไม้ทรงไทย ขนาดใหญ่
 เดิมฝาदानนอก เขียนลายทอง ด้านในมีภาพเขียน มีภาพจิตรกรรม

บานประตู บานกลางด้านหน้าศาลาการเปรียญ เป็นไม้แกะสลัก ลายก้านขดหางโต

กระจงพริ้ง ศาลาการเปรียญ วัดใหญ่สุวรรณาราม

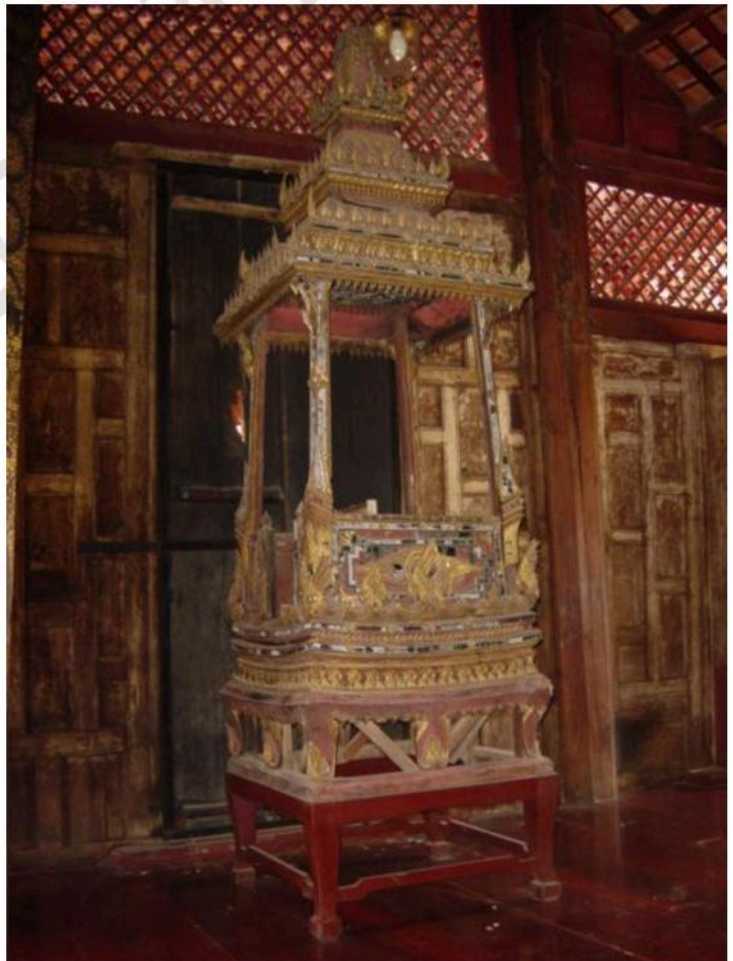

คันทวย รัชชายุคปิณฑก ศาลาการเปรียญ จำหลักจากไม้ ทั้งแผ่น เป็นแบบที่เรียกว่า ทวยหน้าตักแตน

เสาปิดทองลายฉลุ บนพื้นแดง
ภายในศาลาการเปรียญ วัดใหญ่สุวรรณาราม

ธรรมาสน์ (หลังเก่า) ไม้จำหลัก ทรงบุษบก
ตกแตงด้วยไม้แกะสลัก ลงรักปิดทอง
ประดับกระจกสี

หอไตรกลางน้ำ วัดใหญ่สุวรรณาราม

หอรระฆัง วัดใหญ่สุวรรณาราม